

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27.08.1968, sp. zn. 4 Tz 50/68, ECLI:CZ:NS:1968:4.TZ.50.1968.1

Číslo: 56/1968

Právní věta:

I. Okolnost, že se provinilý občan dopustí činů proti majetku opětovně, uvedená v § 18 odst. 1 alin. 2 zák. č. 38/1961 Sb., vylučuje možnost posoudit jako provinění jednání, které by jinak naplňovalo znaky provinění proti majetku v osobním vlastnictví podle § 18 odst. 1 alin. 1 zák. č. 38/1961 Sb. Tato okolnost však není splněna u prvního z více skutků, jimiž se pachatel zmocnil cizí věci z majetku v osobním vlastnictví v úmyslu nakládat s ní jako s vlastní. Proto se takovýto první z více skutků, jímž byla způsobena škoda příliš nepřevyšující částku 500 Kčs, posoudí nikoliv jako trestný čin krádeže, ale jenom jako provinění proti majetku v osobním vlastnictví podle § 18 odst. 1 zák. č. 38/1965 Sb., pokud tomu nebrání jiná okolnost, jmenovitě pokud čin není z jiných důvodů zvláště zavržitelný.

Za spáchání činů proti majetku "opětovně" lze považovat činy, které osoba spáchá až po prvním z více skutků, nikoliv již první skutek.

Čin z jiných důvodů zvláště zavržitelný je čin výrazněji společensky nebezpečný, např. proto, že se jej pachatel dopustil jako organizátor, že se pokusil věc získanou krádeží uchovat bezprostředně po činu násilím, že činem projevil zvláštní bezohlednost vůči spoluobčanům nebo společnosti apod.

II. O tom, že bude proveden v hlavním líčení důkaz přečtením protokolu o výpovědi svědka nebo znalce, musí soud rozhodnout ve smyslu § 119 odst. 1 tr. ř. usnesením, které vyhlásí (§ 135 tr. ř.); přitom zhodnotí význam dokazované skutečnosti pro správné rozhodnutí věci i důkazní sílu ostatních důkazů a posoudí, zda osobní výslech svědka nebo znalce není se zřetelem na význam dokazované skutečnosti nebo se zřetelem na povahu ostatního důkazního materiálu nutný.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 27.08.1968

Spisová značka: 4 Tz 50/68

Číslo rozhodnutí: 56

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Přestupky

Předpisy: 38/1961 Sb. § 18 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud vyslovil porušení zákona v ustanoveních § 247 odst. 1 tr. zák., § 211 odst. 1 a § 2 odst. 5, 6 tr. ř. rozsudkem krajského soudu v Ústí nad Labem jako soudu odvolacího z 26. dubna 1968 sp. zn. 4 To 157/68.

Z odůvodnění:

Rozsudkem okresního soudu v Teplicích z 11. března 1968 sp. zn. 3 T 120/68 byl obviněný uznán vinným třemi trestnými činy krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák. a za to byl odsouzen podle § 247 odst. 1, § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 14 měsíců. Pro výkon tohoto trestu byl zařazen podle § 39a odst. 2 b) tr. zák. do II. nápravně výchovné skupiny.

Trestných činů se obviněný podle zjištění okresního soudu dopustil tak, že 1) dne 9. října 1967 v T. na podnikové ubytovně odcizil transistorové rádio zn. Doris, náramkové hodinky zn. Paběda, zapalovač rakouské výroby a 15 Kčs na hotovosti, čímž způsobil škodu ve výši 385 Kčs zaměstnanci J. V., 2) dne

11. října 1967 v R. odcizil v bytě svého kamaráda částku 500 Kčs, kterou utratil, 3) dne 24. října 1967 v S. odcizil v šatně podniku Pekárny z kapsy kabátu spoludělníka V. K. částku 100 Kčs na hotovosti.

Krajský soud z podnětu odvolání okresního prokurátora zrušil rozsudek okresního soudu podle § 258 odst. 1 d), e), odst. 2 tr. ř. ve výroku o trestu a o způsobu jeho výkonu a obviněného vzhledem k ustanovení § 259 odst. 3 tr. ř. odsoudil podle § 247 odst. 1 a § 35 odst. 2 tr. zák. k souhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 14 měsíců a zařadil ho podle § 39a odst. 2 b) do II. nápravně výchovné skupiny.

Proti rozsudkům okresního i krajského soudu podal generální prokurátor stížnost pro porušení zákona, v níž vytkl okresnímu soudu, že uznal na vinu obviněného trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák. spáchaným ke škodě J. V., aniž se zabýval tím, zda vzhledem k výši způsobené škody jde o trestný čin nebo pouze o provinění proti majetku v osobním vlastnictví. Generální prokurátor dále poukázal na to, že okresní soud porušil ustanovení § 211 odst. 1 tr. ř., když v hlavním líčení, které se konalo v nepřítomnosti obviněného, provedl důkaz přečtením svědeckých výpovědí některých svědků, ač z toho, že se obviněný k hlavnímu líčení nedostavil, nebylo možno dovodit, že udělil souhlas k přečtení těchto svědeckých protokolů. Konečně vytykal generální prokurátor porušení zákona v ustanovení § 2 odst. 5, 6 tr. ř., pokud jde o hodnocení osoby obviněného z hlediska zjištění spolehlivých podkladů pro ustanovení druhu a výše trestu.

Nejvyšší soud přezkoumal napadené rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, a zjistil, že zákon byl porušen.

Zjištění skutků obviněného, uvedených pod bodem 1) a 2) rozsudku okresního soudu je správné, správné je i právní posouzení skutku bodem 2). Naproti tomu oba soudy nesprávně posoudily po právní stránce skutek uvedený pod bodem 1).

Obviněný odcizil poškozenému J. V. různé věci a peníze v hotovosti, čímž způsobil škodu ve výši 385 Kčs, tedy škodu nepřevyšující částku 500 Kčs, uvedenou v ustanovení § 18 odst. 1 zák. č. 38/1961 Sb. o provinění proti majetku v osobním vlastnictví. Okresní soud se vůbec nezabýval tím, zda tento skutek nesplňuje pouze znaky uvedeného provinění a posoudil jej jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák. Krajský soud se ztotožnil se stanoviskem okresního soudu a uvedl, že obviněný sice nebyl předtím trestán pro majetkový trestný čin a že první jeho krádeží bylo právě odcizení věcí a peněžní hotovosti uvedené pod bodem 1) rozsudku okresního soudu, tedy věcí, jejichž hodnota

nepřevyšovala částku 500 Kčs; přesto však šlo podle názoru krajského soudu o trestný čin krádeže, poněvadž čin byl obviněným spáchán způsobem zavrženíhodným. Tuto okolnost spatřoval krajský soud v tom, že obviněný provedl v krátké době celkem čtyři krádeže (včetně krádeže, pro kterou byl odsouzen jiným soudem), přičemž vesměs zneužíval pohostinství osob, které mu poskytly nocleh. V tomto konkrétním případě okradl spoluzaměstnance, se kterým spal na ubytovně a jehož dřívějšího odchodu z ubytovny využil k odcizení předmětů, které měl poškozený ve skříni.

Tento závěr krajského soudu je v rozporu se zákonem. Pokud škoda způsobená krádeží odcizených věcí příliš nepřevyšuje částku 500 Kčs, posuzuje se čin jako provinění podle § 18 odst. 1 zák. č. 38/1961 Sb. Jako provinění by takové jednání nebylo možno stíhat za splnění podmínek uvedených ve větě druhé odst. 1 § 18 cit. zák., tedy pokud by se obviněný dopustil činů proti majetku opětovně nebo kdyby byl jeho čin z jiných důvodů zvláště zavržitelný.

Opětovně spáchá pachatel činy proti majetku jen tehdy, jestliže se jednání stejného druhu již někdy před tím dopustil. Za opětovné lze tedy považovat až další jednání stejného druhu, které po prvním skutku obviněného teprve následuje. V případě krádeže ke škodě J. V. šlo o první útok obviněného proti cizímu majetku, neboť před tím byl souzen pro jiný druh trestného činu a ani z jiných důkazů ve spise založených nelze zjistit, že by se již před tím takového útoku dopustil.

Nebyly však splněny ani podmínky pro závěr, že čin obviněného je jinak zvláště zavržitelný. Za takový by jej bylo možno považovat tehdy, kdyby šlo o okolnosti, které činí jednání pachatele výrazněji společensky nebezpečným, např. kdyby se pachatel dopustil činu jako organizátor, pokusil by se věc získanou krádeží bezprostředně po činu uchovat pro sebe násilím nebo hrozbou bezprostředního násilí, projevil by svým činem zvláštní bezohlednost vůči společnosti anebo vůči spoluobčanům apod. Skutečnost, že obviněný se rozhodl ke krádeži poté, když J. V. odešel z ubytovny, svědčí nepochybně o větší morální narušenosti obviněného, a je tedy významnou okolností pro posouzení možnosti nápravy, nečiní však sama o sobě jeho čin zvláště zavržitelným, jak se mylně domníval krajský soud.

Poněvadž tedy nebyly zjištěny v tomto případě zákonné znaky, nutné pro posouzení jednání obviněného jako trestného činu krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák., byl výrokem o vině pokud jde o skutek uvedený pod bodem 1) rozsudku okresního soudu, porušen zákon v ustanovení § 247 odst. 1 tr. zák.

K porušení zákona došlo též v řízení u okresního soudu, pokud jde o trestný čin uvedený pod bodem 3) rozsudku. Svoje zjištění v tomto případě opřel okresní soud o důkaz výpovědi svědka V. K., avšak jeho protokolární výpověď z přípravného řízení pouze přečetl za souhlasu prokurátora. Tento postup okresního soudu je v rozporu se zákonem. Trestní proces se řídí zásadou ústnosti, spočívající v tom, že soud rozhoduje na podkladě ústních přednesů stran a na podkladě ústně provedených důkazů. Jedinou výjimku z této zásady tvoří ustanovení § 211 odst. 1 tr. ř., podle něhož je možno místo výslechu svědka číst při hlavním líčení protokol o jeho výpovědi, nepokládá-li soud pro menší význam dokazované skutečnosti nebo se zřetelem na povahu ostatního důkazního materiálu osobní výslech za nutný a prokurátor a obžalovaný s tím souhlasí, anebo osobní výslech svědka by byl spojen s nepřiměřenými náklady nebo obtížemi. Chce-li tedy soud provést důkaz přečtením výpovědi o výslechu svědka, musí především rozhodnout o tom, že protokol o výpovědi učiněné v přípravném řízení bude číst. Přitom musí hodnotit význam dokazované skutečnosti pro správné a spravedlivé rozhodnutí věci, případně zhodnotit, zda podklad pro správné a spravedlivé rozhodnutí věci poskytují ostatní důkazy, takže osobní výslech svědka se nejeví nutným. Okresní soud pochybil především v tom, že vůbec nerozhodoval o tom, že protokol o výpovědi svědka V. K. přečte. Pochybil také v tom, že nepovažoval osobní výslech svědka v hlavním líčení za nutný, ač šlo o významný svědecký důkaz, důležitý pro zjištění trestného činu uvedeného pod bodem 3) rozsudku.

Obviněný sice ve své výpovědi v přípravném řízení doznal jednání zakládající uvedený trestný čin.

Doznání však nezbavuje orgány činné v trestním řízení, tedy ani soud, povinnosti přezkoumat a všemi dosažitelnými prostředky ověřit všechny okolnosti případu (§ 2 odst. 5 věta poslední tr. ř.). A právě o takové okolnosti v tomto případě šlo. Svědek V. K. ve své výpovědi v přípravném řízení uvedl, že obviněný mu odcizenou částku 100 Kčs vrátil prostřednictvím vedoucího pekárny. Obviněný o vrácení peněz však v přípravném řízení nehovořil. Bylo proto nutno svědka vyslechnout, neboť jde o důkaz, týkající se též okolnosti, důležité pro hodnocení osoby obviněného a pro stanovení druhu a výše trestu. Okresní soud tedy v uvedených směrech nepostupoval správně a porušil tak zákon v ustanovení § 211 odst. 1 tr. ř.